

Společensky odpovědné investování[#]

Martina Prskavcová*

Ochrana životního prostředí, omezování produkce skleníkových plynů a katastrofické scénáře o zániku lidstva, které se nepoučilo ze svých chyb. To jsou témata, o kterých se diskutuje téměř každý den. Tato problematika se začíná přenášet i do finančního světa. Každý investor má svá kritéria, ta základní zní: likvidita, výnosnost, riziko, ovšem v současné době se začíná objevovat i jedno specifické kritérium a tím je tzv. morální zásada, ekologický přístup, zodpovědné investování.

„Žijeme v době, která přináší nutnost pečovat o své okolí. Je důležité uvědomit si výjimečnost přírodních zdrojů a podporovat subjekty, které napomáhají ke zlepšení životního prostředí“, tak zní možná argument investora, který se rozhodne podporovat ekologické firmy a investovat své volné peněžní prostředky do tzv. „společensky odpovědných firem, projektů“ atd.

Cílem příspěvku je představení termínu SRI – Social Responsible Investing (společensky odpovědné investování), následuje přehled tohoto typu investování v zahraničí, a poté možnosti SRI investic na českém finančním trhu.

Společensky odpovědné investování

Společensky odpovědné investování (SRI – Social Responsible Investing) vychází z myšlenek tzv. společenské odpovědnosti firem (CSR – Corporate Social Responsibility). Tento koncept má historické kořeny v 19. století, kdy Andrew Carnegie zveřejnil názor, že bohatí lidé mají morální povinnost dělit se s ostatními o svůj majetek (Kubálková, 2007). Koncepty společenské odpovědnosti podniku se teoretikové managementu začínají metodicky zabývat od poloviny 20. století. Za zlomový rok je pokládán rok 1953, kdy Bowen vydává svou knihu *Social Responsibilities of the Businessman*. Přesto se tento koncept v ČR objevuje zatím ojediněle a především u velkých firem se zahraniční účastí.

Společenská odpovědnost firem se projevuje integrací pozitivních postojů, praktik či programů do podnikatelské strategie firmy na úrovni jejího nejvyššího vedení. Vyžaduje posun pohledu na vlastní společenskou roli z úrovně „Profit Only“ k širšímu pohledu v aktuálním kontextu často zmiňovaných tří „Pé“: „People, Planet, Profit“ (lidé, planeta, zisk). Znamená to fungování s ohledem na tzv. Triple-Bottom-Line, kdy se firma soustředí nejen na ekonomický růst, ale i na environmentální a sociální aspekty své činnosti, firma je přirozenou součástí obce, regionu, společnosti (Prskavcová, 2007).

Počátky společensky odpovědného investování (SRI) se datují na konec 19. století v USA. Křesťanské církve si tehdy nepřály, aby jejich peníze nepřímo podporovaly hříšné jednání,

---

[#] Článek je zpracován jako jeden z výstupů výzkumného projektu *Společenská odpovědnost firem – nový faktor konkurenceschopnosti podniků*, který je realizován v roce 2009 z finanční podpory specifického výzkumu na Hospodářské fakultě Technické univerzity v Liberci.

^{*} Ing. Martina Prskavcová, Ph.D. – odborná asistentka; Katedra podnikové ekonomiky, Hospodářská fakulta, Technická univerzita v Liberci, Studentská 2, 461 17 Liberec 1, Česká republika; <martina.prskavcova@tul.cz>.

tehdy hlavně pít tvrdého alkoholu a hazard. Do fondového byznysu se podobné pravidlo dostalo v 70. letech 20. století. Vznikaly fondy, které podle statutu nesměly investovat do akcií či dluhopisů firem, spojených s výrobou alkoholu, tabáku a pornografie. V době války ve Vietnamu padly v nemilost i výrobci zbraní. Pro tyto fondy se vžil název etické. V 80. letech se dostaly do popředí debaty o ekologické udržitelnosti ekonomického růstu. Moderní byly teorie brzkého vyčerpání přírodních zdrojů. V 90. letech investorům vadily pracovní podmínky a nízké standardy bezpečnosti práce v provozech nadnárodních korporací v rozvojových zemích. Nyní se investoři zajímají o globální ekologickou katastrofu (Stuchlík, 2007a).

Reakcí správců fondů na touhu části investorské veřejnosti, která má zájem podílet se na řešení popsanych problémů světa, jsou fondy, jež mají v názvu Ethical (etický), Socially Responsible (sociálně odpovědný), nebo Sustainable (udržitelný). Zpravidla se jedná o regionálně zaměřené akciové nebo dluhopisové fondy, které se od ostatních fondů ve svojí skupině liší důrazem na sociální, etická a environmentální témata, setkáme se také s označením tzv. SEE fondů (Stuchlík, 2007b).

Teoretické vymezení pojmů

Než bude překročeno k praktickým poznatkům v této oblasti investování v zahraničí a v České republice, bylo by vhodné ujednotit si jisté teoretické vazby mezi základními pojmy, které se v této oblasti objevují, a to především v anglickém jazyce:

- SRI – Social Responsible Investing,
- Ethical Investing,
- Green Investing,
- Ecology-Pioneer-Investing,
- Sustainable Investing,
- SEE Funds,
- Non-SRI Funds,
- Sinful Investing.

SRI – Social Responsible Investing v překladu zní jako sociálně odpovědné investování, ovšem pojem sociální je nahrazován v českém jazyce slovem společenský, jelikož význam slova sociální je v anglickém jazyce mnohem širší než v českém, kde je toto slovo spojeno především s oblastí podpory, rozvoje lidí. Pojem lze vysvětlit jako investice do firem a jimi vydávaných cenných papírů, které se chovají v tenzích Corporate Social Responsibility, nebo-li kromě zisku se zajímají o životní prostředí a sociální prostředí, a to nejen na interní bázi, ale také v externím pohledu.

Ethical Investing, nebo-li etické investování lze označit jako investice do takových firem, které neporušují morálku, či jisté etické normy, ovšem určení míry etického potenciálu dané firmy je v zásadě na uvážení daného konkrétního investora, či správce fondu.

Green Investing, nebo-li zelené investování lze vysvětlit jako investici do takových firem, služeb, které si uvědomují význam životního prostředí, chovají se ekologicky šetrným způsobem, popřípadě v dané oblasti provozují svoji činnost a snaží se jisté negativní dopady na životní prostředí eliminovat.

Ecology-Pioneer-Investing, představuje investice především do firem, které se zabývají obnovitelnými zdroji energie, vytváří nové ekologické technologie na hospodaření s odpady, zabývají se recyklací či úpravou vody.

Sustainable Investing, nebo-li trvale udržitelné investování, jedná se o investice do takových firem, projektů, které myslí na principy Corporate Social Responsibility a snaží se zabezpečit i jistou dlouhodobost svých činností.

SEE Funds, neboli Social Ecology Ethic Funds, jsou již konkrétní fondy, které do svého portfolia vybírají takové firmy a jejich cenné papíry, které neporušují tradiční etická témata, jako je porušování lidských práv, vydírání, korupce. V oblasti sociální se jedná především o zakázání dětské práce, kruté pracovní podmínky. Emitent by měl dále dodržovat zásady environmentálního managementu, trvale udržitelného rozvoje, být transparentní v oblasti řízení firmy atd. V celkové perspektivě by se měl přihlásit k myšlence Corporate Social Responsibility, která byla nastíněna výše.

Non-SRI, jedná se o ostatní investice, které se principy, nástroji Corporate Social Responsibility nezabývají, nepovažují je za důležité pro investora. Dalším významným protikladem tzv. SRI investic jsou tzv. Sinful Investing – nebo-li investice do firem, které všechny výše uvedené principy environmentálního, sociálního či etického přístupu porušují, v této oblasti se jedná především o investice do firem, které vyrábějí alkohol, cigarety atd.

Členění a definice pojmů z oblasti SRI je ve finančním světě samozřejmě více, například Freiburský Ekologický institut (Öko-Institut) vymezil pro lepší přehled 5 kategorií fondů, které se kromě výnosu pro klienta zaměřují na určitá témata z oblasti Corporate Social Responsibility, jedná se tedy o tyto fondy:

- Eko-Fondy: investují do ekologicky smýšlejících firem, jedná se především o firmy, které jsou v této oblasti leadery na trhu.
- Eko-Pioneer-Fondy: jedná se o investice do menších novátorských firem, které sázejí na společensky a ekologicky vhodné technologie.
- Etické fondy: zaměřují se spíše na sociální a humánní standardy.
- Fondy ekologických technologií: jedná se o společnosti, které se zabývají obnovitelnými zdroji energie, vytváření ekologické technologie na hospodaření s odpady, recyklace či úprava vody.
- Fondy trvale udržitelného rozvoje: staví ekologické, sociální i etické aspekty zhruba na stejnou rovinu, větší váhu potom přikládají šetrnému využití přírodních zdrojů (Paclík, 2004).

Najít jednotné definice k výše uvedeným pojmům, které by splňovaly požadavky všech odborníků v této problematice, jistě není jednoduché a nepřísluší ani této stati aby tak činila. Nicméně se přikláním k názoru, že jako zastřešující pojem pro tuto specifickou oblast investování by měl být používán pojem SRI – Social Responsible Investing v českém překladu „Společensky odpovědné investování“, kde byl rozšířen překladem význam anglického slova Social. SRI investice nebudeme spojovat pouze s oblastí podpory sociálních investic, ale společenských investic, které obecně zahrnují i faktory ekologické a etické.

V tomto případě název SEE Funds, plně odpovídá myšlenkám SRI a v podobě SEE Funds se jedná o konkrétní fond, který kromě výnosnosti, rizika a likvidity sleduje také etická, environmentální a sociální hlediska, nebo-li principy Corporate Social Responsibility. Ostatní fondy typu. Eco-Funds, Ecology-Pioneer-Funds, Sustainable Funds, bych řadila jako dílčí,

blíže specifikované fondy, kdy již z názvu je zřejmý záměr hlavního portfolio manažera o naplnění konkrétního fondu. Následující část se již bude věnovat konkrétněji pohledu na uvedenou tematiku v zahraničí, a poté na českém finančním trhu.

Situace na zahraničních finančních trzích

Společensky odpovědné investování může investor provádět v rámci své firmy, pomocí přímých investic do jiných firem, ale také prostřednictvím kolektivního investování, a to prostřednictvím tzv. SEE fondů, které jsme si výše definovali. SEE fond, je tedy takový fond, který do svého portfolia vybírá jen takové cenné papíry, jejichž emitent splňuje určité požadavky z etické, environmentální a sociální roviny.

Přesná definice, podmínky pro zařazení firmy do tzv. SEE fondu neexistuje, tyto podmínky si stanovuje každý fond sám a ve velké míře záleží na přístupu konkrétního portfolio manažera daného SEE fondu a jeho zaměření (Stuchlík, 2007a).

Ekologické investování jako součást tzv. SRI je v zahraničí asi nejvíce rozšířené, v následující Tab. č. 1 je uveden přehled vybraných SEE fondů, které jsou v zahraničí investorům k dispozici.

Tab. 1: Vybrané SEE fondy v zahraničí

Název	Investiční společnost	Kde je fond spravován
ESPA Stock Umwelt	Erste Sparinvest	Rakousko
ESPA Stock Ethic	Erste Sparinvest	Rakousko
Socially Responsible Equity Fund	ABN AMRO	Lucembursko
MLIIF New Energy Fund	Merrill Lynch International Investmentfonds	Lucembursko
Ökovision	ÖkoWorld Lux S.A.	Lucembursko
Pictet Funds Water P	Pictet Funds	Lucembursko
Sarasin OekoSar Portfolio	Sarasin	Lucembursko
ING Wholesale Sustainable Investment Trusts	ING IM	Austrálie
US Socially Responsible Fixed Income	ING IM	Nizozemí
Contra Cost Country Enhanced Core S&P 500 Equity fund	ING IM	Lucembursko
Eco-Enhanced Index Plus Fund	ING IM	Lucembursko
ING (L) Invest Sustainable Growth	ING IM	Lucembursko
ING Bank Duurzaam Rendement	ING IM	Německo
Global Environmental & Ethical Equity	Pioneer Asset Management	Lucembursko
EURO Soc. Responsible Equity Fund	Aviva Funds	Lucembursko
Global Soc. Responsible Equity Fund	Aviva Funds	Lucembursko
CS Global Sustainability	Credit Suisse Asset Management	Lucembursko

Zdroj: Matoušková (2009, s. 49)

Jedním z evropských představitelů SRI investování na trhu se SEE fondy, které se zaměřují na ekologickou oblast, je i skupina KBC, jejíž součástí je i nám více známá skupina ČSOB. KBC je multikanálová bankopojišťovací skupina se silnou tržní pozicí v Belgii. Skupina KBC se zaměřuje především na klientelu v oblasti retailu, malých a středních podniků a privátního bankovníctví, ale je aktivní i v korporátním bankovníctví a v obchodování na trzích. Ke konci roku 2008 činila celková aktiva skupiny KBC 355,3 mld. Euro a přepočtený stav zaměstnanců dosáhl 59 tisíc (ČSOB, 2009a). Tato společnost nabízí například tyto SEE fondy, které se zaměřují především na oblast environmentální, jedná se:

- o KBC Eco Fund Climate Change, tento fond byl založen v roce 2007 a jeho investiční strategie je zaměřena na nákup akcií firem, jež aktivně bojují s klimatickými změnami nebo se zaměřují na snižování skleníkových plynů.
- o KBC Eco Fund Alternative Energy fond provozuje svoji činnost od roku 2000, tento fond se zaměřuje na cenné papíry takových firem, jež se zabývají vývojem, využívání alternativní energie.
- o KBC Eco Fund Water investuje do firem zabývajících se například čištěním, odsolováním, obnovou infrastruktury, dodávkami kvalitní vody a podobně.

Z výše uvedeného je zřejmé, že SRI investování prostřednictvím tzv. SEE fondů je obecně poměrně zajímavou alternativou k běžným podílovým fondům a existence těchto SEE fondů je v zahraničí poměrně častá. V Evropě je klientům nabízeno téměř 400 SEE fondů, které spravují kapitál přesahující 100 miliard EUR (ČSOB, 2009b). Investoři mají více možností vstupovat do těchto fondů z různých oblastí etického, ekologického, ale i sociálního zaměření. SRI investicím je v zahraničí věnována větší pozornost, investoři mají o tomto způsobu investování větší povědomí, jsou lépe informováni a tím jsou investice do SEE fondů stále častější. Teď se tato vlna SRI investic prostřednictvím SEE fondů začíná přesouvat i do České republiky. V následující části se zaměříme nejprve na stručný přehled fondů, které jsou dostupné v ČR, a poté se konkrétněji zaměříme na jeden vybrané fondy, které jsou dostupné českému investorovi.

Situace na českém finančním trhu

Situace na českém finančním trhu se začíná pozvolna otevírat tzv. SEE fondům, které se zaměřují jak na etické, sociální tak environmentální investice, ovšem z těchto tří uvedených témat dominuje především oblast environmentální, a to v oblasti tzv. Eko-fondů, jež jsou v teoretickém pohledu řazeny jako podskupina (specifická skupina) SEE fondů. Tyto Eko-fondy se otvírají investorům v ČR především prostřednictvím bank, jež mají zahraniční vlastníky, kteří tyto Eko-fondy spravují a začínají je nabízet i na českém finančním trhu českému investorovi. Český investor, který by rád investoval do Eko-fondu, si může vybrat například z níže uvedených fondů, jež jsou uvedeny v Tab. č. 2.

Tab. 2: Vybrané SEE – fondy dostupné v ČR

Název	Kdo fond nabízí	Měna	Správce fondu
Global Ecology	Pioneer Asset Management, S.A., UniCredit Bank Czech Republic, a. s.	USD, EUR	Lucembursko
Vodní Bohatství 1	ČSOB	CZK	Belgie
Vodní Bohatství 2	ČSOB	CZK	Belgie
Vodní Bohatství 3	ČSOB	CZK	Belgie

Název	Kdo fond nabízí	Měna	Správce fondu
Změny Klimatu 1	ČSOB	CZK	Belgie
Změny Klimatu 2	ČSOB	CZK	Belgie
Harmonický růst 1	ČSOB	CZK	Lucembursko
Harmonický růst 2	ČSOB	CZK	Belgie
Fund Alternative Energy	KBC – ČSOB	EUR	Belgie
Fund Water	KBC – ČSOB	EUR	Belgie
EquiMax Eco Water 1	KBC – ČSOB	EUR	Belgie
EquiMax Eco Water 3	KBC – ČSOB	EUR	Belgie
Živé Planety	ČP INVEST investiční společnost, a. s.	CZK	ČR

Zdroj: Matoušková (2009), s. 71, upraveno.

Zaměřit se na konkrétní popis všech výše uvedených fondů není na místě přímo v tomto článku, přesto se konkrétněji zaměříme na jeden vybraný fond, dále porovnáme výnosnost těchto fondů v čase v obecné rovině.

Príspevek se zaměří především na fondy nabízené prostřednictvím ČSOB a. s., která je leaderem v oblasti SRI fondů na českém finančním trhu. ČSOB a. s. je součástí skupiny KBC.

KBC je výrazným evropským představitelem investičního hnutí SRI – společensky odpovědné investování, které vyhledává investiční příležitosti mezi firmami, v jejichž manažerské filosofii a podnikatelské strategii se spojují faktory environmentální, společenské a podnikatelské v jeden harmonický celek. KBC a ČSOB mají společnou investiční strategii SRI. Výběr společností, do nichž je investováno, je prováděn společně a je regulován nezávislým externím regulátorem. Proto ČSOB a. s. nabízí hned několik Eko-fondů pro české investory.

Skupina Eko-fondů ČSOB:

- ČSOB Akciový fond – Vodního bohatství (CZK),
- ČSOB Vodního bohatství 1 (CZK),
- ČSOB Vodního bohatství 2 (CZK),
- ČSOB Vodního bohatství 3 (CZK),
- ČSOB Změny klimatu 1 (CZK),
- ČSOB Změny klimatu 2 (CZK),
- ČSOB Harmonického růstu 1 (CZK),
- ČSOB Harmonického růstu 2 (CZK),
- KBC Eco Fund Alternative Energy (EUR),
- KBC Eco Fund Water (EUR) – ČSOB Private Banking,
- KBC EquiMax ECO Water 1 (EUR) – ČSOB Private Banking,
- KBC EquiMax ECO Water 2 (EUR) – ČSOB Private Banking.

Převážná většina Eko-fondů ČSOB jsou zajištěné fondy. Kombinují tedy obecné výhody zajištěných fondů s výhodami tématickými. Do zajištěných fondů je možné investovat i po úpise, ale za zvýšený vstupní poplatek, což již nemusí být pro klienta výhodné. V následující části se zaměříme na jeden zajištěný fond, jeho vývoj, a to fond Vodního bohatství 2 a poté na ČSOB Akciový fond – Vodního bohatství, který je v současné době otevřený pro další investory.

ČSOB Vodního bohatství 2

Tento fond je zajištěným fondem v českých korunách. Z toho plynou pro investora dvě základní výhody, zajištěný fond zaručuje návratnost vložené investice v určité míře, v případě tohoto fondu, ke dni splatnosti, získá investor svůj vložený vklad plus výnos, který je dán násobkem míry participace (procentní podíl na růstu akcií určený na počátku fondu) a skutečným růstem koše akcií, v tomto případě se jedná o šedesáti procentní participaci na růstu koše akcií, kdy počáteční hodnota je dána jako průměr zavíracích cen prvních deseti obchodních dní počínaje v úterý 5. 6. 2007 (kdy byl fond upsán) a konečná hodnota je stanovena jako průměr zavíracích cen poslední den každého měsíce za posledních 12 měsíců před splatností fondu, která se je 29. 6. 2012.

V případě tohoto fondu dále není investor vystaven měnovému riziku, jelikož fond je veden v českých korunách. Výnos fondu je vázán na koš šestnácti světových akcií z odvětví, které je vázáno na vodu, jak je patrné z názvu tohoto SEE fondu, jedná se o firmy, které se věnují čištění vody, odsolování vody, obnově vodní infrastruktury, dodávkou kvalitní vody atd., tyto firmy jsou do fondu vybrány po konzultaci s nezávislým výborem pro životní prostředí. Více informací k fondu je uvedeno v následující Tab. č. 3.

Tab. 3: Popis fondu ČSOB Vodního bohatství 2

Typ fondu	Zajištěný
Vlastní kapitál (mil.)	469,16 CZK
Datum vzniku	7. 6. 2007
Měna	CZK
Typ výnosu	kapitalizační
Cena	9,13
ISIN	BE0947170628
Vstupní poplatek	3 %
Výstupní poplatek před splatností	1 %
Minimální investice	5000 CZK (jeden podíl = 10 CZK)
Správce / obhospodařovatel	KBC AM
Distribuční síť	ČSOB, Poštovní spořitelna
Datum splatnosti	29. 6. 2012
Domicil	Belgie
Poznámka	Upisovací období: 2. 5. – 31. 5. 2007

Zdroj: ČSOB (2009c).

Pokud se zaměříme na vývoj výnosu z uvedeného fondu, bude zatím spíše pesimistický, jelikož z počáteční hodnoty 10 CZK byla hodnota k 16. 6. 2009 9,13 CZK, což znamená jistý propad. Ovšem zda je tento propad zapříčiněn vývojem v rámci fondu anebo celosvětovou finanční krizí by nebylo vhodné na tomto místě hodnotit, nicméně tento propad zahájil postupný růst, který je viditelný z konce vývoje grafu. Fond je splatný až v roce 2012, což může pozici a vývoj fondu ještě významně ovlivnit. Vývoj fondu je zaznamenán v Obr. 1 a Tab. 4., kde jsou uvedeny i výkonnosti ostatních Eko-fondů ČSOB, jejichž vývoj je v současné době také záporný (příspěvek byl sestaven v červnu 2009).

Obr. 1: Vývoj fondu ČSOB Vodního bohatství 2

Zdroj: ČSOB (2009d).

Tab. 4: Výkonnost vybraných Eko-fondů ČSOB (v %)

Fond	Typ fondu	1 měsíc	3 měs.	6 měs.	1 rok (p.a.)	2 roky (p.a.)	od vzniku (p.a.)
ČSOB Akciový fond – Vodního bohatství (CZK)	akciový	-4,13	16,5	9,04	-40,2	-36,29	-33,05
ČSOB Vodního bohatství 1 (CZK)	zajištěný	-0,11	1,74	-0,11	-3,6	-4,58	-2,81
ČSOB Vodního bohatství 2 (CZK)	zajištěný	-0,22	2,13	-0,22	-2,77	-4,45	-4,39
ČSOB Změny klimatu 2 (CZK)	zajištěný	-0,56	0,8	-1,34	-5,96	x	-8,29
ČSOB Harmonického růstu 2 (CZK)	zajištěný	-0,89	0,67	-1,86	-4,98	x	-7,78

Zdroj: www.csob.cz, vlastní zpracování.

Vývoj Eko-fondů ČSOB je ve své podstatě negativní, nicméně celkem devět fondů je nabízeno jako zajištěné fondy, což znamená pro investora, alespoň jistotu vrácení vložených finančních prostředků, vývoj těchto fondů je jistě poznamenán vývojem na finančních trzích globálně, jelikož v současné době je velice problematické najít jakýkoliv fond, který se pohybuje v kladných výkonnostech. Nicméně vývoj Eko-fondů není nijak dramatický ve vztahu k ostatním fondům, například akciové fondy ČSOB se pohybují v 30 – 50% poklesu, ostatní zajištěné fondy ČSOB se pohybují v pásmu 5% – 8% poklesu. Následuje ještě stručný pohled na skladbu ČSOB Akciového fondu – Vodního bohatství, který je v současnosti otevřen i pro malé investory v České republice, kteří se zajímají o SRI investice.

ČSOB Akciový fond – Vodního bohatství

Tento fond je fondem akciovým, který do svého portfolia zařazuje takové akcie, které emitují firmy zabývající se čištěním vody, odsolováním, obnovou vodní infrastruktury, dodávkami kvalitní vody atd. Akcie jsou zastoupeny v portfoliu ze 75 %, podíl jednotlivých trhů a konkrétních firem je uveden v Tab. č. 5 a 6. Fond je otevřený i malým investorům, je veden v českých korunách a minimální výše investice je 5 000 Kč.

Tab. 5: Podíl akcií v ČSOB Akciovém fondu – Vodního bohatství

Regionální struktura portfolia (k 31. 5. 2009)	
Evropa	32,70 %
Asie (mimo Japonsko)	5,58 %
Japonsko	14,18 %
Severní Amerika	42,66 %
Ostatní	3,94 %
Hotovost	0,94 %

Zdroj: ČSOB (2009e).

Tab. 6: Firmy v portfoliu ČSOB Akciového fondu – Vodního bohatství*

Nejvýznamnější tituly v portfoliu fondu (k 31. 5. 2009)	
UNITED UTILITIES GROUP PLC	5,17 %
SUEZ ENVIRONNEMENT SA	4,70 %
PENTAIR INC	4,62 %
KURITA WATER INDUSTR	4,23 %
SEVERN TRENT	3,78 %
AGILENT TECHNOLOGIES	3,66 %
NITTO DENKO	3,65 %
VEOLIA ENVIRONNEMEN	3,64 %
ROPER INDUSTRIES INC	3,61 %
GABERIT AG	3,59 %

* výpočet fondu již zahrnuje poplatek za správu (obhospodařování)

Zdroj: ČSOB (2009e).

Situace na českém finančním trhu v oblasti SRI investic, respektive SEE fondů, zatím není na takové úrovni jako v zahraničí. Investiční příležitost v oblasti těchto SRI investic vyhledávají spíše investoři, kteří hledají určité novinky, alternativy k standardním nástrojům finančního trhu. Postupem času se předpokládá, že tento typ investic se z okraje zájmu přeneseme mezi oblíbenější a známější typy investic, tomuto trendu jistě přispívá současná klimatická situace, energetická situace, snižující se zásoby vody, ale i finanční krize. Tyto trendy, které se objevují ve světě, již nejsou lhostejné ani investorům, kteří kromě uspokojení

jistého společensky odpovědného přístupu mohou i zhodnotit svoje vložené finanční prostředky.

SRI investice a hospodářská krize

Investoři se ve vztahu s hospodářskou krizí, která zasáhla nejen finanční sektor, obávali, že ekologické investování zaznamená dramatický pokles, jelikož zde byl předpoklad, že firmy, které se potýkají s finančními problémy, nebudou mít zájem o dodržování, rozšiřování ekologických standardů na úkor udržení stability firmy a investice, které byly provedeny do těchto firem, budou mít klesající vývoj. Toto tvrzení se ovšem nepotvrdilo, pokles vývoje Eko-fondů byl zaznamenán, ale v přibližně stejné míře, jako tomu bylo u ostatních finančních instrumentů na finančních trzích. Další pozitivní informací, která může vývoj SRI investic v celosvětovém měřítku podpořit, jsou tvrzení prezidenta USA Baracka Obamy, který se ve svých projevech zavazuje ke snížení spotřeby energií v USA a podpoře alternativních zdrojů energie, a to až o dvojnásobek.

Diskuze nad uvedenou problematikou

Domnívám se, že lze očekávat růst SRI investic na finančních trzích, na straně poskytovatelů SEE fondů, ale i na straně investorů-zájemců, tento trend bude do jisté míry kopírovat nový trend životního stylu západoevropských zemí. Evropské unie, jež se snaží lépe využívat veškeré přírodní zdroje, lidé si začínají uvědomovat svůj vztah k životnímu prostředí.

Výrobky a služby od firem se špatnou „ekologickou pověstí“ jsou postupem času z trhu vytlačeny a to především na straně poptávky, jelikož spotřebitelé si začínají uvědomovat určité souvislosti takového chování firem k životnímu prostředí. Například v západní Evropě až 70 % spotřebitelů vybírá zboží podle reputace firmy a 44 % zákazníků je ochotno více zaplatit za výrobek, který je ekologicky šetrný. Roste i význam reportování o CSR – o společensky odpovědných aktivitách. Závěry vycházejí z průzkumu KPMG International Global Mining Reporting Survey 2006, který uvádí, že každoroční samostatné výroční zprávy vydává téměř 60 % zkoumaných společností těžících nerostné suroviny (v roce 2003 to bylo 44 procent). Tento trend na spotřebních trzích se může odrazit i ve finančním světě, jelikož je provázán s investicemi do akcií právě těchto firem.

Nejvíce problematickou oblastí v SRI je ovšem tzv. „Green-washing“ nebo-li „natírání firmy na zeleno“. Greenwashing je takovou (podnikatelskou) praktikou, kdy se firmy snaží vypadat zeleněji, než skutečně jsou. Firmám, které takto „natírají na zeleno“ své produkty nebo rovnou celou svou firmu, ani tak nejde o to, aby naplňovaly svá slova. Věrohodnost jde u takových firem a aktivit stranou. Podobně jsou na tom další termíny jako například „Pinkwashing“ – ten již není tak úzce spjat s environmentální dimenzí podniku, či společenskou odpovědností firmy obecně, ale jde opět o vytváření falešného, nerealistického či růžového dojmu o podniku nebo jeho produktu. Pojem „Greenwashing“ pochází z pojmu „Whitewashing“, jež definuje koordinovanou snahu zakrývat nepříjemné skutečnosti, a to především v politické sféře (Čaník, 2008). Tento problém může především omezit výběr portfolio manažera, který je zodpovědný, jaká firma, respektive její cenné papíry budou do SEE fondu vybrány, což je další problematickou oblastí, kterou jsou SRI investice ohroženy.

Závěr

Příspěvek si kladl za cíl představit pojem SRI (Social Responsible Investing) a dále nastínit situaci těchto společensky odpovědných investic v zahraničí a v České republice. Je nutné zmínit, že SRI investice jsou jistě novým impulsem na finančních trzích a do klasického trojúhelníku zájmu investora (výnos, riziko, likvidita), přiřazují ještě jeden vrchol, a tou je společenská odpovědnost. Tento vrchol jistě nebude samostatným cílem investora, ale jistým doplněním výše uvedených tří faktorů. SRI investice mají vzhledem k vývoji světa jisté opodstatnění a význam, a to nejen ve vazbě na zhodnocení vložených finančních prostředků, ale především ve vazbě na zlepšení života na celé planetě. Ovšem z pohledu investora se do budoucna dá očekávat největší rozvoj tzv. Eko-fondů, jež jsou jednou ze součástí celého spektra SEE fondů. Tyto Eko-fondy zaměřené na alternativní zpracování energie, zpracování vody, využívání surovin, mají jistě i zajímavý investiční potenciál, jelikož současná doba je spojená s rostoucí celosvětovou spotřebou energie, neobnovitelné zdroje jsou stále menší a je nutné hledat cesty v alternativních zdrojích, obnovitelné energii atd. Odhaduje se, že v roce 2020 by měl podíl alternativní energie vzrůst z 8 % z roku 2005 až na 16 % a zde je jistý potenciál pro určité investice a to buď ty přímé anebo nepřímé prostřednictvím fondů, které se na tento sektor trhu zaměřují.

V současné době jsou SRI investice rozvíjeny především v zahraničí, nicméně i český investor má již možnost investovat prostředky prostřednictvím SEE fondů, které jsou mu nabízeny z velké části především společnostmi ČSOB a. s., ve většině případů banka nabízí zajištěné Eko-fondy, které jsou pro investora méně rizikové. Nicméně ne jen investoři by si měli uvědomovat, že zdroje naší planety nejsou nevyčerpatelné, a že společensky odpovědné investice nemusí být pouze ztrátové a jistě přináší i vedlejší efekty v podobě záchrany, obnovy a rozvoje naší planety Země.

Literatura

- [1] Bowen, H. R. (1953): *Social Responsibilities of the Businessman*. New York, Harper, 1953.
- [2] Čaník, P. (2008): *Greenwashing Index: Čistě ekologicky nebo čisté PR?* [on-line]. Praha, 2008, [cit.: 10. 5. 2008], <<http://www.canik.cz/2008/02/17/greenwashing-index-ciste-ekologicky-nebo-ciste-pr/>>.
- [3] ČSOB (2009a): *Informace o skupině KBC*. [on-line]. Praha, ČSOB, 2009. [cit.: 20. 6. 2009], <<http://www.csob.cz/cz/Csob/Service-pro-media/Stranky/O-Skupine-KBC.aspx>>.
- [4] ČSOB (2009b): *Zelené fondy*. [on-line]. Praha, ČSOB, 2009. [cit.: 20. 6. 2009], <<http://www.zlatakoruna.info/produkty/13-podilove-fondy/732-csob-zelene-fondy-csob-investicni-spolecnost-a-s>>.
- [5] ČSOB (2009c): *Zajištěné fondy*. [on-line], Praha, ČSOB, 2009. [cit. 20. 6. 2009], <<http://www.csob.cz/cz/fondy/Zajistene-fondy/Stranky/BE0947170628.aspx>>.
- [6] ČSOB (2009d): *ČSOB Vodního bohatství 2*. [on-line]. Praha, ČSOB, 2009. [cit. 20. 6. 2009], <<http://www.csob.cz/cz/Fondy/Zajistene-fondy/Stranky/historie.aspx?Isin=BE0947170628&Currency=CZK&Guid=e0a57e17-a298-4ad4-8f9b-45da1c80db71&DateFrom=5.6.2007&DateTo=25.6.2009>>.

- [7] ČSOB (2009e): *ČSOB Akciový fond - Vodního bohatství*. [on-line], Praha, ČSOB, 2009. [cit. 20. 6. 2009],
<<http://www.csob.cz/cz/fondy/Akciove-fondy/Stranky/BE0947250453.aspx>>.
- [8] Kubálková, P. (2007): *Sociální nebo marketing?* [on-line], Praha, Zpravodaj Feminismus, 2007, [cit.: 7. 6. 2008],
<<http://zpravodaj.feminismus.cz/clanek.shtml?x=2043761&als%5Bnm%5D=2044443>>.
- [9] Matoušková, L. (2009): *Ekologické fondy v České republice*. Diplomová práce. Liberec, Technická univerzita v Liberci, 2009.
- [10] Paclík, J. (2004): *S eko-fondy investujeme do budoucnosti*. [on-line]. Praha, Finance, 2004. [cit.: 1. 6. 2009],
<<http://www.finance.cz/zpravy/finance/38828-s-eko-fondy-investujeme-do-budoucnosti>>.
- [11] Prskavcová, M. (2007): *CSR na podnikové úrovni, vazba na trvale udržitelný rozvoj*. In.: *Svět práce a kvalita života v globalizované ekonomice*. Praha, Vysoká škola ekonomická v Praze, 13. a 14. září 2007.
- [12] Stuchlík, R. (2007a): *Environmentální fondy – mají budoucnost?* [on-line]. Praha, Ihned, 2007. [cit.: 9. 6. 2009],
<http://ihned.cz/c6-10041330-21246810-000000_d-moda-nebo-nutnost>.
- [13] Stuchlík, R. (2007b): *Zelené paradigma sílí – fondy reagují*. (2007). [on-line]. Praha, Fondshop, 2007. [cit.: 5. 6. 2009], <<http://www.fondshop.cz/FS/Tema.pdf>>.

Společensky odpovědné investování

Martina Prskavcová

ABSTRAKT

Společensky odpovědné investování (SRI – Social Responsible Investing) představuje investice do firem, jejich cenných papírů, které dodržují základní myšlenky společenské odpovědnosti firem (CSR – Corporate Social Responsibility), nebo-li se jedná o firmy, které kromě zisku také myslí na oblast ekologickou, sociální a etickou. SRI investice jsou více zastoupeny na finančních trzích v západní Evropě, ale i v České republice může investor do těchto tzv. SEE fondů investovat, a to především prostřednictvím ČSOB a. s., která je v oblasti SRI investic významným zástupcem na českém finančním trhu. Článek se věnuje SRI problematice nejprve z pohledu teoretického vymezení, následuje přehled tohoto typu investování v zahraničí, a poté v podmínkách české ekonomiky.

Klíčová slova: Společensky odpovědné investování; Ekologické fondy; Etické fondy; Společenská odpovědnost firem.

Social Responsibility Investing

ABSTRACT

Social Responsible Investing (SRI) means way how to invest money to firms which are not interested in profit only but they think about ecology, ethics and social things etc. These firms use Corporate Social Responsibility in their strategic management. SRI is more used in abroad financial markets but in the Czech Republic can be used by investors too. ČSOB a. s. is one leader of SRI in the Czech financial market. ČSOB a. s. offers more than five SEE funds. This article is interested in theoretical definitions of SRI, SEE funds. Next part is interested in options at abroad and the Czech financial market in SRI.

Key words: Social Responsible Investing; Ecology Funds; Ethics Funds; Corporate Social Responsibility.

JEL classification: G11, G21.